

- ชื่อวิทยานิพนธ์ : การศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของขงจื๊อกับพุทธปรัชญา
เถรวาท
- ผู้วิจัย : พระมหาอภิวิชญ์ ชีรปัญญา (ศรียะอาจ)
- ปริญญา : พุทธศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา)
- คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์
- : พระสุธีวรญาณ ป.ธ.๘, พธ.บ., M.A., Ph.D.
 - : ศศ., คร. สมภาร พรมทา ป.ธ.๘, พธ.บ., อ.ม., อค.
 - : คร. วีระชาติ นิ่มอนงค์ ป.ธ.๖, พธ.บ., M.A., Ph.D.
- วันสำเร็จการศึกษา : ๒๖ เมษายน ๒๕๔๓

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของขงจื๊อกับพุทธปรัชญาเถรวาท โดยผู้วิจัย ได้แบ่งประเด็นที่สำคัญในการศึกษาออกเป็น ๓ ประการคือ (๑) ปรัชญาการเมืองของขงจื๊อ (๒) ปรัชญาการเมืองของพุทธปรัชญาเถรวาท และ (๓) การศึกษาเปรียบเทียบปรัชญาการเมืองของขงจื๊อกับพุทธปรัชญาเถรวาท

ผลจากการวิจัยมีข้อสรุปที่สำคัญคือ

(๑) การเมืองในทรรคนะของขงจื๊อ เป็นเรื่องของการปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง ในความหมายที่ว่า ปัญหาทางการเมืองที่เกิดขึ้น ล้วนมีสาเหตุมาจากการไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ของบุคคลในสังคม นับตั้งแต่ตัวผู้ปกครอง กระทั่งถึงประชาชนผู้ถูกปกครอง ผู้ปกครองจึงต้องเข้าไปทำหน้าที่ปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้อง เพื่อให้เกิดความมั่นคง ขงจื๊อมองว่า การจะบรรลุถึงจุดประสงค์ดังกล่าวได้ ต้องเริ่มต้นที่ตัวผู้ปกครอง โดยผู้ปกครองจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีงามให้กับประชาชน ให้การศึกษาแก่ประชาชน เพราะการศึกษาจะช่วยให้ประชาชนแยกแยะผิดชอบชั่วดี ปฏิบัติได้ถูกต้องตามสถานภาพที่เกี่ยวข้องกับตน และที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้อง

(๒) พุทธปรัชญาเถรวาท มองการเมืองในฐานะเป็นองค์กร หรือตัวกลาง ในการทำงานที่จะเข้าไปจัดแจง หรือจัดสรรผลประโยชน์ให้เกิดความเป็นธรรมแก่ประชาชนทุก

(๒)

ฝ่าย โดยการเข้าไปทำหน้าที่ดังกล่าว ประชาชนคือผู้ยินยอมมอบอำนาจในการจัดการ ซึ่งอำนาจดังกล่าวก็จะต้องเป็นไปโดยธรรม ผู้ที่เข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองจึงต้องดำรง อยู่ในศีลธรรม หากปราศจากศีลธรรมแล้วการปกครองย่อมไม่อาจบรรลุจุดมุ่งหมายได้ พุทธปรัชญาเดรวาทจึงเน้นที่หลักศีลธรรมเป็นสำคัญ

(๓) ทั้งขงจื้อและพุทธปรัชญาเดรวาท มองการเมืองในแง่ของวิวัฒนาการ ทางธรรมชาติ และสังคม การอยู่ร่วมกันของคนหมู่มาก ก่อให้เกิดความจำเป็นในการที่จะต้องมีผู้ปกครองเข้ามาเป็นตัวกลาง หรือตัวแทน ทำหน้าที่คอยดูแล เพื่อให้เกิดความสงบสุขในสังคม ทั้งนี้ก็โดยพื้นฐานความเชื่อที่ว่า ทุกคนเกิดมามีความไม่เท่าเทียมกัน ทั้งกำลัง สติ ปัญญา ความสามารถ สังคมจึงมีการแบ่งชั้นสูงต่ำ และปกครองกันตาม ลำดับ ๆ

ขงจื้อนอกจากเป็นครูสอนศีลธรรมแล้ว บทบาทหนึ่งของท่านก็คือเป็น นักการเมืองด้วย ความเป็นนักการเมือง ทำให้ท่านสามารถแสดงบทบาทการเมืองได้ โดยไม่มีข้อจำกัด ส่วนพระพุทธเจ้าทรงดำรงสถานะเป็นศาสดา วิธีการของพระองค์จึง กระทำการโดยผ่านคำสอนทางศาสนา อย่างไรก็ตาม เมื่อจุดมุ่งหมายของทั้งสองท่าน แล้ว ล้วนมีเป้าหมายอย่างเดียวกันคือ ความอยู่ดีกินดี ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชน จะต่างกันแต่เพียงว่า ขงจื้อมุ่งเป้าหมายเพียงแต่ความสุขแบบโลก ๆ ขณะที่พุทธปรัชญา เดรวาท เน้นทั้งสุขแบบโลก ๆ (โลกียสุข) และความสุขที่อยู่เหนือโลก (โลกุตรสุข)